

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовичъ.

ТЕЧ. IV.

Овай листъ излази вторникомъ и петкомъ, цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцѣка.

№ 21

Е Л В И Р А.

Радость прође и веселъ,

Мене горка туга мори.

Срце мое у грудима,

Као жива ватра гори.

О Елвира, о анѣле,

Ты се за ме моли богу;

Ерѣ за мене лека нема,

Повратит се я немогу.

Уздисан загушю,

Ове мое тужне груди;

Ер у њима срце мое,

Преко мѣре сада уди.

Нема за ме, нема лека,

Депоте самъ твоѣ жертва;

Ал' некъ ти е опеть просто,

Ерѣ я незнамъ шта е клетва.

Мыс'о моя неће нигда,

Моѣи да те заборави;

Живи среѣно, а мене ће

Любавъ скоро да удави.

У Вадену 1846.

А. Б. М.

Б Е Л А Р У Ж А.

(продужено.)

„Роберте!“ повиче онъ, „садъ ти праштамъ, све, све! видишь, я самъ сиромѣ, и некрѣмъ, да самъ дошао бы, да твою матеръ за помоѣи замолимъ. Ты си ме као каквогъ просяка предусрео, називао си ме безумнымъ — И есть, я самъ безумный, просякъ, сматрай ме као таковогъ, ал' дай ми одну сумму новаца, съ коіомъ ѣу я путь мой продужити, и у дальномъ гдигодъ углу света мое быће основати моѣи. Па ме онда неѣнешъ никадъ, никадъ выше видити. Сиромѣ Францъ быће за тебе мртавъ, као што е и мой отаць мртавъ! Ты ѣутишь, Роберте? смешишь се ладноирвно на мене — о, заборави мое увреде, помисли, да су ти одъ одногъ неважногъ човека нанешене. Роберте, влекну ѣу предъ тобомъ, клечеѣи молиѣу те: дай ми одъ твога излишества, да се нестропоштамъ у пропасть, коя предамномъ зѣя. Юшть могу среѣанъ быти, и ты, ты самъ можешъ ме среѣнимъ учинити!“

Робертъ тргне свою руку к' себи, кою узбуѣнный Францъ Озбекъ хтѣде юшть едномъ узети.

„Шта е то?“ запита онъ ладно, „одкудъ та напрасна промена?“

„Немой ме пытати! немой ме пытати, Роберте!“ моляше Францъ.

Са оштроуміемъ люборевнивостѣу проузрокованымъ, изтраживао е Робертъ узрокъ Францове промене. Одговоръ Еленынь, кадъ іой е свою руку нудіо, садъ е у ѣму подозренъ пробудіо, подозренъ противъ своіо, кои се око ѣв налазе. Шпекулираюѣи трговаць промени се у ватреногъ любезника. Съ еднымъ погледомъ увиди онъ положай ствары: Еленино тайне пуно, жалостно существо, а Францъ у овой промени, одъ како се она у соби указала. Нѣговъ стра хтѣо е увѣрена наѣи.

„Путуешь ли самъ?“ упита онъ са пробадаюѣимъ погледомъ.

Францъ буде одъ еданпуть мирни.

„Самъ?“ повтори онъ съ несигурнымъ гласомъ. „А ко ће мене пратити? Я самъ самъ, сасвимъ самъ!“ дода онъ у видимомъ страу. „Спреми и снабдѣй ме, на ѣу пре зоре одлазити.“

„Я оѣу да ти среѣу оснуемъ ал' ты морашъ быти искренъ.“

На Осбековомъ лицу укаже се жалостный осмѣхъ.

„Зарѣ юшть условіа,“ промрмля онъ, „почемъ самъ се веѣи толико понизіо?“

„У нашой се куѣи нека тайна крѣе, съ коіомъ твоѣ изненадно появленъ саюза има.“

Францова забуна умножи се.

„Ты можешъ мою тайну и дознати — я имамъ узрока, да се што пре могу Швайцерске дочепамъ.“

„А смеду ли се тѣи узроцы знати?“ запыта Робертъ са растеѣимъ подозренѣмъ.

„Време пролази, Роберте, оѣнешъ ли ме избавити? Я ти ипакъ кажемъ: Я самъ просякъ, кои одъ тебе милостину проси!“ повиче Францъ, пруживши му руке.

Трговаць е быо нерѣшимъ шта да чини, ерѣни найманъи узрокъ за подозренъ имао ніе, па ипакъ му е некій тайный гласъ шаптао речи, кое су му крозь све удове тѣла пролетале: „ты позаимашъ твоѣмъ сопарнику средства, да може са ономъ кою ты любишь побѣѣи.“

„Ніе ми могуће одма се рѣшити,“ рекне онъ, „ал' ипакъ дода брзо, „да видишь, да я нисамъ осветолюбивъ, и да оне чувствителне увреде, кое си ми ты грденѣмъ мога мртвогъ отца, нанео, великодушно заборавамъ, я ѣу те самъ лично пратити, и особена пошта за кратко време далеко ће те одвести. Причекай ме, докъ новаца донесемъ!“

Робертъ пође напољ изъ собе, но іошть ніе ни до прага дошао быо, кадъ сѣдый ѱорђе унутра хитно ступи.

„Господинъ Роберте!“ „Ево ме!“ „Васъ траже.“ „Ко ме тражи?“ Мени се чини,“ прошапће ѱорђе, „као да є полицайный комисаръ.“

„Великій Боже!“ повиче Франць поблєдивши, кадъ речи ѱорђеве чує.

„Онъ ме башъ узастопце прати. Два солдата посєли су већь врата са сокака.

„Онда самъ я пропао!“ промуца Франць, и готово сасвимъ клоне.

„Шта є то?“ запита младый домаћинъ, „тражили се овде какавъ преступникъ?“

Франць угледа кєсу ону на патосу. Брзо є счєпа, па повиче:

„Я ѣу пешке путовати — одма! ѱорђе, проведите ме крозь стражня каква врата — за име бога некасите!“

„Вы нећете далъ господинъ Франць Осбекъ!“ повиче некій гласъ, „у име краля вы сте мой апсеникъ!“

Полицайный комисаръ стаяо є на прагу отворєны врата; иза нѣга видла су се два оружана войника.

„Господине,“ повиче разлюћєнъ Робертъ на Франца. „Васъ тераю, а вы се ипакъ усућуєте у нашу кућу ступити.“

Вы гомилате поругу на поругу на нашу породицу!“ затимъ се окрене къ полицайномъ комисару: „Господине, изъ призрѣнїя на мою матеръ, молимъ васъ, да сваку ларму избѣгавате.“

„Вы потврђуєте дакле да є овай господинъ Франць Осбекъ?“ — „Єсть!“

„То ће одъ нѣга зависити, да я мою дужность безъ ларме чинимъ.“

„Можете слободно,“ проговори тихо Франць са тужномъ оданостѣу. „А ты Роберте, некъ предъ богомъ самъ некадъ одговарашъ, што си несрєћногъ єдногъ човека, кои є близу срећне свое цѣли быо, у пропасть низверго. Ево ме господине, водите ме! За узрокъ могъ затвора непитамъ васъ єръ га већь знамъ!“

Праћєнъ войницыма изиђе Франць изъ куће госпое Симонићке. У салама ніе се ни найманъ што о томъ случаю знало. Весєли гости заключє балъ текъ са появлєнїемъ дана. Кадъ є Робертъ за Ёлену запитао, дозна, да є у собу свою отишла, почемъ є найпре госпое Симонићъ лаку ноћь казала.

III

У три сата по подне на нову годину — пре негъ што ће ручакъ на асталъ донешєнъ быти, догоди се између госпое Симонићъ и нѣногъ сына врло буйна сєна. Обое налазили сѣ се у елєгантной соби старє те госпе, коя є са три хиляде талира себи титулу совѣтниковице

купила, почемъ є то право мнѣнїє имала, да се у престолной вароши безъ титуле живити неможе. Мати се већь подпуно обукла: на себи є имала врло убрану алыгну одъ сигавогъ атлаза, а на великимъ грудма нѣнимъ висїо є тежакъ ланаць, когъ бы човекъ лако за орденъ златногъ руна држати могао, кадъ бы само место блистаюћєгъ се дїамантногъ сата, златна ягнїћа кожа о нѣму висїла. Исподъ малє нѣне паризке капе, коя є за кавку младу домаћицу одъ свои 24 годинє приличнїя была, светлила се художєствєна, кєстєнява коса у витицама, између нѣны прѣавы уствица, видли су се najlepши зуби изъ фабрикє найболѣгъ французкогъ зубара; сынъ быо є онако просто обучєнъ, као обично богати трговцы одъ свои 26 година бываю.

„Роберте,“ рече она дрѣћући одъ лютинє, „ты ћєшь самномъ кодъ президента ићи! Я самъ му прошлє ноћи на балу обећала, па ако нежелимъ се осрамотити, то морамъ речъ држати.“

„Добро, мати, па сєди на кола па иди сама!“ рекне младїћъ, ходаюћи по скупомъ филиму.

„И тебе очекиваю, и надаю се.“

„Я нисамъ ништа обећао.“

„Ал' я самъ!“ повичє советниковица сѣ крєчєнимъ гласомъ, спустивши свою тежку руку на єданъ асталчићъ одъ Махагонскогъ дрвєта. „Кадъ моє захтѣванъ неважи, то ти заповѣдамъ!“ дода она са гнѣвомъ, кои на све забораваля, кои є нѣно плємє издавао, сирѣчь да є она изъ породицє некогъ фабриканта одъ Райнє была, кои є зномъ труда свои бѣдны надничара, себи капиталъ сгрнуо, и између петъ наслѣдника раздѣлю га. Двє петинє истогъ наслѣдїя, т. є. дѣо госпое Симонићъ и дѣо нѣногъ брата, отца сиротогъ Франца, основалє су Хамбургску трговину Симонића.

„Заповѣдате? Заповѣдате?“ запита Робертъ ладно и спокойно, ставши на средъ себе. „Вы забораваляте, мати, да самъ я пунолѣтанъ. Нико нема вышє право, заповѣсти ми издавати.“

Устнє бабине почну дрктати, и загасита црвєнъ покрїє їой меснатє образє. Назоръ є свомъ гнѣву брану положила и уздржала га, почемъ є неколико минута ћутала. Црнє нѣне очи, шїлялє су усїанє поглєдє на спокойногъ Робєрта.

„Твоє пунолѣтство дакле сынє изсмєява мой матернїи уплївъ и важность!“ почнє она безгласно, послє некогъ времена, „добро, я допуштамъ; алъ и то те опоминѣмъ, да є послєдня воля твогъ почившєгъ отца, осигурала ме у уживаню нѣвогъ иманя, нѣвогъ целогъ иманя, докъ се годъ я сама истогъ на твою ползу неодречємъ. Іошть самъ я господаръ куће Симонића, па ако ты нећєшь вышє да ми сынъ будєшь, то мы онда само іоштє остає, да те као могъ калѣу сматрамъ. Наслѣдїя лишити те немогу; алъ доклє я годъ дишемъ, оставшъ мой калѣа. Садъ бирай између обадвога! сына ѣу кѣри президентовой представити — калѣу ѣу послати у Хамбургъ у дућанъ куда є нѣгово место. — ! Ты ме познаєшь, моя тврда и постояна воля, коя є и твоимъ отцємъ управляла, уметъ є и тебе у обузданости држати. Што самъ ти сѣ опоминянїемъ говорила, данасъ ти заповѣдамъ. О познаємъ я узрокъ твогъ узтєзана! Или ћєшь

данасъ сести у кола, да самномъ кодъ президента одешъ, или хоѣшь сутра да у Хамбургъ путуешъ!“

Робертъ свое спокойство ипакъ неизгуби; са поругателнымъ величествомъ завуче онъ прсте свое десне руке, украшене великимъ прстеномъ одъ дѣянманта, у белый златомъ везеный прслукъ одъ атлаза, подупре се на наслонъ одъ дивана, на комъ е советниковица седла, пакъ рекне смешеи се.

„Истина е, мати, мой почивши отаць тебы е неку власть наданомъ дао, и као што ми се чини, и то е учинио твоимъ упливомъ, ерѣ ето и сама признаешъ, да е нѣмце твоя постоянна и гвоздена воля управляла; али, мати, калфа онай, кои е шесть гонина посао онай са господаромъ Симониѣмъ деліо, кои е по смрти овогъ и управу надъ пословима приміо, приміо е такође и неку тайну кнѣику, коя е у станю ствари неке разрѣшити и обелоданити, кое бы слѣдства врло неповольна была. Пошльи дакле калфу тогъ, почемъ га за сына неѣнешъ да признашъ, у Хамбургъ, па онъ ѣе едну потайну и сакривену фіоку отворити, за кою само онъ зна, и одъ кое само онъ ключъ притяжава — —“

„Роберте! Роберте!“ повиче уплашена мати.

„Выдишъ, да самъ пунолѣтанъ! а кадъ есамъ, то оћу и себы жену да по момъ вкусу изберемъ. Па ако бы притомъ много и штетовао, опетъ ѣе и мени доста остати, да ѣу са ѣленомъ безбрижний животъ проводи моћи.“

„Съ ѣленомъ?“ замуца советниковица. „Човече, еси ли ты при чистой свести?“

Робертъ устане, и ступи еданъ коракъ натрагъ.
(продужиѣ се.)

Б Е Р Б Е Р И Н Ъ.

Господинъ. Што се то устумарали люди и жене данасъ, кадъ ніе никакавъ празникъ?

Берберинъ. Зарѣ незнате, данаске су младенцы. Данасъ чаете свы они кои су се у теченію овы 12 месецы венчали.

Господинъ. Одъ куда то? кадъ у календару нестои на данашњи данъ написано: „младенцы“ или „светы супрузи“ или „свадба“ него стои у календару изрикомъ написано: 40 мученика.

Берберинъ. Па баць то е правый имен-данъ свію оженѣны. — И кадъ незнате што тај данъ држе и славе млади супружници, я ѣу вамъ казати. А о томе што вамъ кажемъ треба да будете увѣрени, ербо я самъ пытао црквеняка, и онъ ми е приповедао; а и безъ тога увѣрени само се каже: ербо, коме е име Юванъ, части на Юван-данъ; Ђорђе, на Ђурђе-данъ, Петаръ, на Петров-данъ; по томе дакле, кои се годъ оженіо, то естъ, ко е годъ ступіо у брой мученика, тај части на онај данъ, кадъ пада: 40 мученика, за знакъ да е приміо и то име на себе, и да е ступіо у брой мученика. И како е светъ одвећъ учтивъ и неискренъ, назвао е тај данъ младенцы. — На имендане люди обично кадъ честитаю говоре: срећанъ светый Юванъ, срећанъ светый Никола, срећно ново лето — и по томе на 40 мученика, кадъ когодъ иде младимъ супружницыма те честита, треба да каже: срећни мученицы!

Господинъ. Естъ, естъ, треба имъ казати срећни мученицы. — Мы смо свы на свету мученицы, само съ томъ

разликомъ, оженѣни и удати то су срећни мученицы; а они кои незнаду за брачный животъ, то су: несрећни мученицы.

Берберинъ. Я неумемъ тако далеко да филозофирамъ. Я самъ само хтео вамъ казати, да супружници славе 40 мученика, и да су они сами себи избрали мученике за свое патроне. Славити мученике, никако неслаже се са срећномъ. Зато я бы савѣтао младимъ супружницыма, да изберу другій данъ, на кои бы славили пролеће свогъ живота.

Господинъ. У читавой години нема лепшегъ дана за славу младенаца, ербо то е првый данъ пролећа, зато младенцы на тај данъ треба да славе и пролеће свогъ живота.

Берберинъ. Естъ, естъ, имате право. Тај данъ треба да славе супружници, ербо на младенце еднаки су данъ и ноћ. Тога е дана, равнодество, и као имен-данъ равнодушія између мужа и жене треба да се слави, и за то, што све већма данъ расте, а то толико значи, колико, кадъ бы казали: све се выше любавъ смануе; ербо животъ праве любави, то е месечина. Тако у романима стои написано. А и зато требало бы, тај данъ да се слави, што зміе починю излазити, ербо знамо да е змія была прва другарица и учителька прве жене Еве, помоћу кое, Ева е свогъ мужа преварила.

Господинъ. Шта има ново съ бойногъ поля?

Берберинъ. Погрешно ме питате. Нетреба да кажете шта има ново съ бойногъ поля? него треба да кажете: шта има ново съ болногъ поля; ербо тамо слабо сада гину одъ пушке и саблѣ; него умиру одъ болести. И Крымъ постао е одъ неко доба вавилонскій торонъ, и заиста тамо се сада выше языка говори него што се говорило на вавилонскомъ тороню. Енглески, французски, грчки, руски; турски, татарски, таліански, влашки, арабски, бугарски, польски, маѣарски, сви се ти езыцы сада у Севастополю и око Севастополя говоре, и јоштъ много други кое нигда мы овде нисмо ни чули.

Господинъ. А ели истина да су саюзници тако стеснили Севастополь да неможе да мрдне?

Берберинъ. То незнамъ. — Али да оставимо те политичне и ратне ствари на страну, па да вамъ причамъ едну малу приповедку. Бью Ера и Шіакъ, па се подigli да ватаю айдука. Ера е ишао съ едне стране шуме, а Шіакъ съ друге стране. На едан-путъ Шіакъ повиче: „хай Еро, я увати айдука!“ — „А да божа ти вера, кадъ си га уватио, доведи га овамо.“ Одговори Ера. — „Неѣе да доѣе“ Одговори Шіакъ изъ шуме. „А ты га пусти!“ повиче Ера; „я бы нѣга пустио, алъ неѣе онъ мене да пусти.“ Одговори жалостно Шіакъ, кои се хваляше да е уватио айдука. — Съ богомъ.

ПОЛЕЗНЕ ОПОМЕНЕ.

— Да ти се мастило неуплѣсниви, баци само два три каранфила у дивитъ.

— Собный политиранъ налѣштај найболъ ѣешъ преполитирати млеко. Очисти налѣштај найпре мокромъ па сувомъ крпомъ одъ блата и сваке нечистоте, умочи вунену крпу у добро млеко и протрляй неколико пута

иѣо намѣштай. Ако ово мѣсечю по еданпутъ чинишь, остаѣ ти намѣштай по изгледу еднако новъ.

— *Олайнъ фарбомъ намазано дрво* (врата, прозоре, долапе —) нетреба сапуномъ или цеѣомъ прати, ерѣ предмети свѣтлостъ тимъ изгубе и фарба се на скоро скине. Найболѣ е дрво водомъ млакомъ опрати, и тимъ површну нечистоту скинути, па потомъ сунѣеромъ е днимъ умоченимъ у разблаженъ амоніакъ тежу нечистоту извадити. На овай начинъ остане фарба бѣла (или другіе свѣжа), свѣтла, чиста и свакадъ као нова.

— *Позлаћени ралови на портретима чисте се*, кадъ разсѣченомъ едномъ главицомъ црногъ лука, умоченомъ у чистомъ иширту, рамъ полако неколико пута протрляшь.

М Р В И Ц Е

— Антистенъ е советовао Атиняне да прогласе магарца конѣмъ. То е лудо одговоре му они. "Е ца како проглашавате за предводителъ оне, кои нимало зато способности немаю" рекне Диогенъ.

— Мучанъ е животъ, рекне некій Диогену. "Ніе животъ мучанъ никоме другоме, него ономе, кои мучно живи." Одговори Диогенъ.

— Диогенъ искаше одъ некога распикуѣ еданъ талирь, а овай му на то рекне: зашто просишь одъ мене талирь, а одъ други зактевашъ само по едну крайцару, "е, одговори му Диогенъ," одъ други надамъ се и други путъ добити, а одъ тебе немамъ надежде.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Постављени су: I. секретаръ княжеске канцеларіе г. Јованъ Филиповиѣ за пр. начальника админ. одѣл. при попечителству правосудія. А на нѣгово место Светозаръ Д. Давидовиѣ секретаръ суд. одѣл. кн. канц. за пр. секретара адм. одѣл. кн. канц. на нѣгово пакъ место Никола Х. Цоповиѣ столоначалн. суд. одѣл. при попеч. правосудія.

— Постављени су: секретаръ апелацие Коста Обрадовиѣ за секретара попеч. правосудія суд. одѣл. на нѣгово место Димитрије Томиѣ I. столонач. поп. прав. одѣл. админ. а на место овога Папта Јовановиѣ II. столонач. поп. прав. — на место овога Ненадъ Јовановиѣ секр. суда окр. беогр. — а на место овога Јованъ Кундиѣ секр. суда окр. гургус. а на место овогъ Димитрије Симиѣ. — Далѣ Лазаръ Мариѣ за пр. I. столонач. суд. одѣл. — Дим. Петровиѣ за пр. протоколисту при поп. прав. кои ће дужность столоначалника апелације суда II. одѣл. извршавати.

— Княжескій представникъ Г. Алекса Симиѣ кои одъ дужегъ времена болуе, отишао е данасъ у Пешту, да бы се совѣтима и тамошњи лекара могао ползовати. За време нѣговогъ одсуства, одправљае дужность нѣгову Г. Стефанъ Марковиѣ поп. прав. и просвештенія.

— Г. Войвода С. Кишканинъ ради поправке свогъ нарушеногъ здравља, одпутовао е данасъ у мехадиска купатила.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— На неколико сати пре негъ што ће умрети царъ Никола, кажу му, да е дошао изъ Севастополя сынъ княза Менчикова и донео писма, одъ млади велики князева; но царъ ніе ништа выше хтео о томъ да чуе: "То бы ме рече „опетъ на земљу повратило.“ — Царъ Никола као што е читавъ свой животъ войнички провео, войнички е и умрѣо. Онъ е боловао и издауо на свомъ простомъ войничкомъ логорскомъ кревету, у комъ има само еданъ душекъ напунѣнъ сеномъ, а покривао се своимъ солдатскимъ япунцетомъ.

— Князь Горчаковъ и баронъ Ливень у Бечу имали су честь да кодъ цара ручаю.

— Удова царица руска осимъ куѣвни трошкова прима ће годишнѣ 600 хиљада рубала. Кадъ бы изъ Русіе изашла имала бы само половину. Престолонаслѣдникъ има годишнѣ 300 хиљада рубала.

— Лордъ Рагланъ одъ 19. Фебр. явля: да су Руси потопили 9 свон лаѣа и примчу се са своимъ обкопима францускимъ батеріяма. Зима и снегъ непрестано трае.

— Прво извѣстіе Остен-Сакена изъ Крима гласи: да су Турцы 24. Фебр. кодъ Евпаторіе были одъ Руса узбѣвени; и да неприятельн никакву штету непринесе Севастополю.

— У Паризу чуло се да се у Шпаніи опетъ нека буна подигла. За цара Наполеона све новине опетъ говоре да ће њнъ у Кримъ.

— При землѣтресу у Брусен срушила се една свилара гдѣ су 60 жена, што су свилу преле животъ свой изгубиле. Одъ 135 цамія ни една ніе читава остала, или су са свимъ разрушене, или су само минарета срушена, око 300 особа што се до садъ пронашло животъ су изгубили.

— 3. Марта у Паризу у руской капели држанъ е парастосъ, гдѣ су присуствовали и неки аѣутанти цара Наполеона, и принцеца Матилда.

— Францускій царъ подѣли ће све войнике на три части: на источну войску, сѣверну войску, и на лионску войску; и све три ове войске, быће готове у свако време на боиште ступити.

— Скупљени дипломати у Бечу, посѣђаваю и княза Метерника.

ЗАГОНЕТКЕ.

— Одъ чега капа одъ тога и попь, одъ чега попь одъ тога и штапъ?

— Божѣ сазданъ, людско створенъ, зміа оседлана.

— Дрвено тѣло, гвоздени зуби, каменъ прегризе.

— Закла вола бивола, изуди га на удиѣ, свакій удъ вола даде,

Течай новаца: сребро 26 $\frac{1}{2}$, % злато по 5 фор. 53 кр.

— Како се сада свршава ово прво тримесечіе, молимо да намъ се изъ окружны мѣста найдалѣ до свршетка овогъ месеца предплата пошаль.